

Załącznik
do Uchwały Nr 337/XXXII/2023
Rady Gminy Nowy Duninów
z dnia 22 września 2023r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Uwarunkowania tworzenia Strategii.....	4
1. Podstawy prawne	4
2. Uwarunkowania strategiczne i programowe	5
II. Charakterystyka Gminy Nowy Duninów	11
III. Diagnoza problemów społecznych	12
1. Demografia	12
2. Pomoc społeczna.....	13
2.1. Zasiłki z pomocy społecznej	15
2.2. Wspieranie rodzin	19
3. Bezrobocie	22
4. Niepełnosprawność	23
5. Ochrona zdrowia	25
6. Uzależnienia.....	26
7. Przemoc w rodzinie.....	29
8. Sytuacja osób starszych	30
9. Edukacja.....	32
10. Kultura	33
11. Bezpieczeństwo publiczne	33
IV. Wyniki badań ankietowych – diagnoza sytuacji społecznej	35
V. Analiza SWOT	39
VI. Założenia strategiczne	41
1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030.....	42
VII. Adresaci Strategii	42
VIII. Cel główny Strategii.....	43
IX. Cele strategiczne	43
X. Źródła finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii.....	47
XI. Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja Strategii	47
Zakończenie.....	50
Spis tabel i wykresów	52
Ankieta	53

Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2030 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Nowy Duninów, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęcie przez samorząd Gminy Nowy Duninów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Zjawiska ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, w tym wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina. Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2030 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Nowy Duninów odpowiedniego poziomu życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie, we współpracy z innymi instytucjami przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, analiz, doświadczenia, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej.

Założenia zapisane w Strategii realizowane będą w zależności od posiadanych przez Samorząd Gminy środków, jak i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

I. Uwarunkowania tworzenia Strategii

1. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901). Określa on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym ,
- 2) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 3) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 5) ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 6) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 7) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 8) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 10) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 11) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 12) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 14) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- 15) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- 16) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

- 17) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 18) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 19) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,
- 20) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 21) ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 22) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,
- 23) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

2. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- 1) Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- 2) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- 3) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- 4) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014-2023. Ekonomia Solidarności Społecznej.
- 5) Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- 6) Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030,
- 7) Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego na lata 2020-2025.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie.
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo.
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.
7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.
16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju. Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji,

wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej). Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia

skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Program „Ekonomia Solidarności Społecznej. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań, wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego. Z tych względów cel długofalowy strategiczny programu brzmi: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

W związku z powyższym cel główny programu brzmi: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej. Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duminów na lata 2023 – 2030

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego, matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027:

1. Bardziej inteligentna Europa.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa.
3. Lepiej połączona Europa.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym.
5. Europa bliżej obywateli.

Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030 jest dokumentem, który skupia się na celu głównym – wzmacnianiu kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, zwiększaniu spójności społecznej przez inwestycje społeczne oraz na trzech celach szczegółowych:

Cel 1 Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz ogółu mieszkańców i wybranych grup

Cel 2 Deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych, w tym o charakterze środowiskowym

Cel 3 Inwestycje w służby społeczne oraz zawody pomocowe. Poprawa wizerunku pomocy społecznej

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego na lata 2020 – 2025 jest to dokument, służący wskazaniu kierunku, w którym powinna zmierzać polityka społeczna realizowana na terenie Powiatu Płockiego, wchodzącego w skład Województwa Mazowieckiego, będącego tym samym jednostką samorządu terytorialną II stopnia podziału administracyjnego. Politykę społeczną traktujemy jako przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych. Na poziomie władz powiatowych polega ona na profesjonalnym diagnozowaniu problemów społecznych, opracowywaniu i wdrażaniu optymalnych form pomocy, uwzględniając z jednej strony wykonywanie zadań zleczanych przez instytucje na szczeblu centralnym i wojewódzkim, z drugiej zaś specyfikę lokalnej społeczności i problemów społecznych, które jej dotyczą.

W Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego wyznaczono pięć celów strategicznych:

1. Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej.
2. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych.
3. Przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna.
5. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu płockiego.

6. Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej powiatu oraz promowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Głównym zadaniem przy opracowywaniu **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030** była analiza i ocena zjawisk, które łączą się z zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej, czyli takie ukształtowanie systemu pomocy społecznej na terenie gminy Nowy Duninów, które w sposób właściwy i kompleksowy będzie zaspokajało oczekiwania społeczne.

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe, powstałe i zgromadzone w wyniku prac. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku, Urzędu Gminy w Nowym Duninowie oraz z instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

Strategia stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej na terenie gminy Nowy Duninów.

Dokument ten ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Dokument obejmuje w szczególności działania publicznych instytucji i innych jednostek zajmujących się kwestiami społecznymi w celu poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin.

Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030 nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców. Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim oraz powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

II. Charakterystyka Gminy Nowy Duninów

Gmina Nowy Duninów to wieś położona w województwie mazowieckim, w powiecie płockim, na pograniczu województw mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego, w odległości 20 km od Płocka i 30 km od Włocławka. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 146,23 km².

Administracyjnie gmina dzieli się na 13 sołectw. Gmina Nowy Duninów jest położona geograficznie i komunikacyjnie wzdłuż trasy krajowej nr 62, łączącej Płock z Włocławkiem. Przyrodniczy charakter gminy cechuje duża lesistość, oraz znaczne obszary zajęte przez wody, tereny podmokłe i nieużytki przyczyniają się do niskiej gęstości zaludnienia.

III. Diagnoza problemów społecznych

Politykę społeczną należy rozumieć jako zespół wzajemnie powiązanych działań administracji publicznej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, podejmowanych i realizowanych w zakresie zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, edukacji, zdrowia i mieszkalnictwa.

1. Demografia

Na terenie gminy Nowy Duninów zameldowanych na pobyt stały było mieszkańców, (stan na dzień 31.12.2022 r.). Strukturę liczby mieszkańców Gminy Nowy Duninów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura liczby mieszkańców ze względu na płeć w latach 2018 – 2022.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców	4002	3977	3956	3906	3913
Kobiety	2042	2018	1997	1970	1968
Mężczyźni	1960	1959	1959	1936	1945

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowym Duninowie.

Według wskazanej powyżej tabeli można zauważyć, że liczba ludności Gminy Nowy Duninów w okresie ostatnich lat stopniowo maleje.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2018 – 2022.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców ogółem:	4002	3977	3956	3906	3913

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

Wiek 0-17 lat	736	740	730	716	729
Wiek 18-60 lat	2447	2384	2349	2305	2270
Wiek poprodukcyjny	819	853	877	885	914

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Nowym Duninowie.

Gmina Nowy Duninów składa się z 13 sołectw. Na dzień 31.12.2022 r. zamieszkiwało ją 3913 osób w tym kobiet 1968 oraz 1945 mężczyzn. Osób w wieku od 0-17 lat zamieszkiwało, 729 w wieku od 18 do 60 lat – 2270, natomiast osób w wieku powyżej 60 lat zamieszkiwało 914 osób i liczba osób w tym przedziale wiekowym rokrocznie rośnie. Liczba ludności od 2018 r. spada systematycznie, wskazuje to na występowanie zjawiska migracji. Przyrost naturalny w 2021 r. i 2022 r. był ujemny, co oznacza, że więcej osób zmarło niż się urodziło.

Należy zauważyć, że w gminie Nowy Duninów następuje starzenie się społeczeństwa i sukcesywne zmniejszanie się ilości jej mieszkańców.

Największa liczba ludności zamieszkuje w sołectwach: Nowy Duninów oraz Brwilno Dolne.

2. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Nowy Duninów realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie. Jednostka ta utworzona została na podstawie Uchwały Nr 143/XX/04 Rady Gminy Nowy Duninów z dnia 10.09.2004r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie z późniejszymi zmianami.

Obecny model pomocy społecznej ukształtowała ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Według ustawy – pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy

społecznej jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób i rodzin.

Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do zadań ośrodka pomocy należy między innymi :

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych,
- udzielanie pomocy rzeczowej (schronienia, posiłki, ubrania – osobom tego pozbawionym),
- pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne,
- sprawienie pogrzebu,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne,
- udzielanie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania trudne i złożone. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału. Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m. in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi i.t.p. Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, osoby samotne, uzależnione, jak również osoby opuszczające zakłady karne. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania spoza zakresu pomocy społecznej – prowadzi wypłatę dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzi również postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, przyznaje i wypłaca stypendia szkolne i zasiłki szkolne, realizuje zadania z zakresu

wspierania rodziny oraz realizuje zadania związane z wdrażaniem rządowego programu Karty Dużej Rodziny.

2.1. Zasilki z pomocy społecznej

Tabela 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2018 – 2022.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców gminy	4002	3977	3956	3906	3913
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	317	325	271	421	223

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Duninowie na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że liczba rodzin objętych pomocą społeczną od 2018 r. wykazuje tendencję malejącą, co może świadczyć o stopniowej poprawie warunków życia, a także ma związek ze zmianą przepisów w zakresie pomocy społecznej. Właśnie ustawa o pomocy społecznej z 2004 r. zwróciła większą uwagę na pomoc w formie pracy socjalnej czy kontraktu socjalnego.

Grupa rodzin korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana w zakresie struktury wiekowej świadczeniobiorców, liczebności gospodarstw domowych, a także problemów występujących w rodzinach określanych mianem dysfunkcji.

Rodzaj, forma i rozmiary świadczeń pomocy społecznej powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, ale powinny też odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach organu świadczącego pomoc. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych. Trudna sytuacja życiowa to w szczególności zaistnienie przynajmniej jednego z następujących problemów czy dysfunkcji:

ubóstwo – rozumiane jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków

bezrobocie – dla potrzeb pomocy społecznej definicję bezrobocia przyjmuje się zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyjmując, że osobą bezrobotną jest osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy bądź, co najmniej w połowie wymiaru w przypadku niepełnosprawnych, nieucząca się w systemie dziennym, zarejestrowana w urzędzie pracy, jeżeli ukończyła 18 lat, lecz nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiety i 65 lat w przypadku mężczyzny, nie nabyła prawa do emerytury lub renty, a także nie pobiera, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, a także nie pobiera w ramach świadczeń pomocy społecznej zasiłku stałego;

niepełnosprawność – kwestie niepełnosprawności reguluje ustawa o rehabilitacji zawodowej, potencjonalnie przeszkadza w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka;

przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;

potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi – zakaz handlu ludźmi wynika z wielu konwencji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest sygnatariuszem;

potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci;

bezzradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych – rodzina niepełna to rodzina pozbawiona ojca lub matki, często w tych rodzinach występuje bezzradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co powoduje konieczność udzielania pomocy;

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – osoby skazane na karę pozbawienia wolności mogą mieć trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu

karnego, spowodowane to może być zerwaniem więzi społecznych i rodzinnych, zaniku umiejętności życia w społeczności lokalnej;

alkoholizm lub narkomania – alkoholizm to okresowe spożywanie alkoholu wynikające z chęci doznania jego działania psychicznego, a także w celu uniknięcia nieprzyjemnego uczucia związanego z zaprzestaniem jego spożywania, natomiast narkomania jest stanem zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej;

zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa – mianem zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej określa się zdarzenie niezależne od woli człowieka. Natomiast sytuacja kryzysowa rozumiana jest jako sytuacja, w której istnieje zagrożenie naruszenia określonych dóbr osobistych, materialnych, zdrowia i życia ludzi, z której to sytuacji trudne jest znalezienie rozwiązania przy użyciu normalnych środków;

klęska żywiołowa lub ekologiczna – klęska żywiołowa to zdarzenie losowe, zagrażające bezpieczeństwu życia lub mienia większej liczby osób (np. pożar, powódź), klęska ekologiczna to trwałe uszkodzenie lub zniszczenie dużego obszaru środowiska przyrodniczego, wpływające negatywnie na zdrowie bądź życie ludzi.

Powyższe dysfunkcje i kryteria decydują o strukturze osób korzystających z pomocy społecznej, wskazując jednocześnie grupy, które wymagają różnego rodzaju wsparcia i pomocy. Czynniki, które stanowią ryzyko marginalizacji lub dowód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te, wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny. Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, także obszarów problemowych, określanym mianem dysfunkcji rodziny.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy w latach 2018 – 2022.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2018	2019	2020	2021	2022
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
bezrobocie	66	63	58	55	73
ubóstwo	81	84	71	62	83

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

bezdomność	1	1	1	2	0
niepełnosprawność	39	37	33	28	40
długotrwała lub ciężka choroba	39	45	41	31	29
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	8	14	13	13	8
bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	30	28	21	17	24
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3	1	1	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Duninowie na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

Jak wynika z przedstawionej powyżej tabeli, największa grupa świadczeniobiorców odczuwa problem ubóstwa i bezrobocia, następną grupą to osoby, gdzie występuje dysfunkcja niepełnosprawności i długotrwałej choroby oraz rodziny z różnego rodzaju problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Zadania pomocy społecznej polegają w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, realizowaniu pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwijaniu infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zadania z zakresu pomocy społecznej przypisane Gminie ustawowo są zadaniami zleconymi lub zadaniami własnymi.

2.2. Wspieranie rodzin

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia każdego człowieka, a przede wszystkim dziecka. Ze względu na rolę jaką pełni w przekazywaniu norm i wartości własnemu potomstwu, funkcje jakie spełnia oraz swą działalność na rzecz swoich członków stawia ją na najwyższej pozycji w systemie społecznym.

Głębokie przemiany społeczno – ekonomiczne dokonane w ostatnich latach nasiliły powstanie wielu patologicznych zjawisk w społeczeństwie, a przede wszystkim w rodzinie, które dotyczą dzieci i młodzież, odznaczając na ich życiu swoje piętno.

Bardzo częstym zjawiskiem występującym w dzisiejszych czasach jest dysfunkcjonalność rodziny, przejawiająca się niedostatecznym wypełnianiem swoich funkcji, nie wywiązywaniem się z obowiązków względem swoich dzieci i innych członków, nieumiejętnością pomyślnego rozwiązywania własnych problemów i sytuacji kryzysowych.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się na życiu dziecka, prowadząc do zaburzeń w rozwoju fizycznym, intelektualnym, moralnym i osobowościowym, prowadząc do nasilającego się zjawiska demoralizacji, a w następstwie do przestępczości dzieci i młodzieży.

Polityka społeczna państwa wskazuje na potrzebę systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mieszczących się w formule zintegrowanych i interdyscyplinarnych działań.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy, koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie należy między innymi realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Jedną z przyczyn korzystania z pomocy Ośrodka jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która może występować z innymi niekorzystnymi zjawiskami, tj. niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością, ubóstwem, przemocą, bezrobociem.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duminowie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				
	2018	2019	2020	2021	2022
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	30	28	21	17	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ośrodka.

Wśród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego:

- 2018 rok – 30 rodzin, co stanowi 9,46 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2019 rok – 28 rodzin, co stanowi 8,62 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2020 rok – 21 rodzin, co stanowi 7,75 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2021 rok – 17 rodzin, co stanowi 4,04 % ogółu rodzin objętych pomocą,
- 2022 rok – 24 rodzin, co stanowi 10,76 % ogółu rodzin objętych pomocą.

Zmniejszająca się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wynika z faktu malejącej liczby rodzin korzystających ogółem ze świadczeń pomocy społecznej.

Spośród szeregu rozwiązań uregulowanych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na uwagę zasługuje utworzenie stanowiska asystenta rodziny.

W założeniach twórców ustawy, zadaniem asystenta rodziny jest przede wszystkim udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Skupienie się na tych zagadnieniach przez posiadające odpowiednie kwalifikacje osoby, ma sprawić wzrost efektywności działań pomocy społecznej.

Dlatego istotną cechą proponowanych rozwiązań jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Działania podejmowane w tym zakresie powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, która wyeliminuje zagrożenie umieszczenia dziecka poza rodziną lub zapewni w miarę szybki powrót do rodziny naturalnej.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie zatrudnia 1 asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1 etatu.

W związku z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparciem asystenta rodziny objęto:

- w 2018 roku – 13 rodziny, w których wychowywało się 23 dzieci,
- w 2019 roku – 11 rodziny, w których wychowywało się 23 dzieci,
- w 2020 roku – 10 rodziny, w których wychowywało się 21 dzieci,
- w 2021 roku – 9 rodziny, w których wychowywało się 16 dzieci,
- w 2022 roku – 9 rodzin, w których wychowywało się 16 dzieci.

Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i przy aktywnym jej udziale. Praca z rodziną realizowana jest zgodnie z opracowanym planem pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.

Plan pracy z rodziną odpowiadał na problemy rodzin i odnosił się zarówno do stwierdzonych deficytów jak i potrzeb oraz mocnych stron rodziny.

Należy jednak zaznaczyć, że w latach 2018-2022 zdarzały się przypadki, że rodziny nie wyrażały zgody na współpracę z asystentem rodziny. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długoterminowym, dlatego też asystent współpracuje z rodziną niekiedy kilka lat, w celu uzyskania poprawy funkcjonowania rodziny i nabycia niezbędnych umiejętności wychowawczych przez rodziców.

We wszystkich rodzinach objętych pomocą asystenta występowały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży poza rodziną biologiczną, t.j. w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej.

3. Bezrobocie

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i w wymiarze wielu lat. Wśród wszystkich problemów społecznych występujących w obecnej polskiej rzeczywistości, bezrobocie wydaje się być najpoważniejszym. Nie inaczej jest na terenie gminy Nowy Duninów. Bezrobocie dotyka największą liczbę mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej oraz pociąga za sobą cały szereg problemów. Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Płocku. Działania te wspierane są również przez Urząd Gminy Nowy Duninów i jednostki organizacyjne, które starają się doraźnie pomóc poprzez organizowanie staży zawodowych, prac interwencyjnych i robót publicznych.

Bezrobocie często jest przyczyną izolacji społecznej, powoduje obniżenie poczucia własnej wartości oraz utraty autorytetu w rodzinie. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się wtedy często apatia i zniechęcenie. Pojawia się również, na niepokojącą skalę, degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Zdarza się, że długotrwałym bezrobociem objęci są wszyscy dorośli członkowie rodziny. W rodzinach takich występują często dodatkowe problemy, takie jak nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Na przełomie lat na terenie Gminy Nowy Duninów odnotowuje się spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Szczegółową analizę stopy bezrobocia w latach 2018 – 2022 w Gminie Nowy Duninów w porównaniu z województwem mazowieckim i całym krajem przedstawia tabela poniżej.

Tabela 6. Stopa bezrobocia w gminie Nowy Duninów w porównaniu z województwem mazowieckim i Polską.

	Stopa bezrobocia wyliczona dla:		
	Gmina Nowy Duninów	Województwo mazowieckie	Polska
2018	15,2	11,7	9,7
2019	16	10,3	8,2
2020	13,5	8,8	6,6
2021	13,3	8	5,8
2022	11,2	7,4	5,2

Z powyższego zestawienia wynika, że bezrobocie w gminie Nowy Duninów jest wyższe w porównaniu do województwa mazowieckiego i kraju. Zauważa się jednak coroczne obniżanie się stopy bezrobocia, w stosunku do 2018 roku.

Obowiązkiem samorządu gminnego jest przeciwdziałanie bezrobociu. Urząd Gminy Nowy Duninów wraz z jednostkami organizacyjnymi przeciwdziałając bezrobociu organizuje na terenie gminy :

- prace interwencyjne,
- roboty publiczne
- staże zawodowe

Wszystkie z powyższych form zatrudnienia organizowane są przez gminę w jej jednostkach organizacyjnych, statutowo zajmujących się działalnością na rzecz społeczności lokalnej.

4. Niepełnosprawność

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych, to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu wyrównywanie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających ich pełną integrację ze społeczeństwem.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych określono, iż do osób niepełnosprawnych należą te osoby, które trwale lub okresowo niezdolne są do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego

naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy, jeżeli uzyskały orzeczenie o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 rok życia.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

Ważnym elementem ogólnej wiedzy o problemach osób niepełnosprawnych jest rozpoznanie materialnych warunków życia w ich gospodarstwach domowych. Choć funkcjonowanie osób niepełnosprawnych jest przede wszystkim zdeterminowane rodzajem i nasileniem ograniczeń zdrowotnych, to inne wymiary ich sytuacji i możliwości życiowych są w dużej mierze określone przez poziom warunków materialnych. Wielkość i standard mieszkania, wyposażenie w przedmioty trwałego użytku oraz przystosowanie mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych warunkuje stan zdrowia, możliwości radzenia sobie w sytuacji choroby czy kalectwa oraz możliwości domowej rehabilitacji. Sytuacja finansowa wyznacza w dużej mierze możliwość leczenia i rehabilitacji, odpłatnej opieki, zakup leków lub sprzętów ułatwiających, a często umożliwiających codzienne funkcjonowanie. Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej w celu wyrównywania ich szans w środowisku lokalnym.

Jako najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin można wymienić:

- trudną sytuację materialną rodzin, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności powodującą, że stanowią one jedną z najliczniejszych grup ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, zbyt wysokie koszty leków oraz ograniczone możliwości leczenia i rehabilitacji,

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018 – 2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	38	39	37	37	30

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Duninowie na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03

5. Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia należy traktować jako jeden z najważniejszych czynników decydujących o poziomie życia ludności. Na terenie Gminy Nowy Duninów zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RODZINA” Katarzyna Urbańska w Nowym Duninowie, ul. Długa 2.

W placówkach tych, w ramach umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia w 2022r. kadra medyczna liczyła 12 osób, w tym 4 lekarzy, 2 lekarzy dentyistów, 3 pielęgniarki, 1 położna, 1 fizjoterapeuta, 1 koordynator medyczny. Kadra niemedyczna – 1 osoba- pracownik gospodarczy. Na dzień 31 grudnia 2022r. na listę POZ było zapisanych 2780 pacjentów. Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są bezpłatnie. Mieszkańcy Gminy Nowy Duninów mogą również skorzystać z porad stomatologicznych, w ramach umów z NFZ w dni powszednie, zgodnie z harmonogramem pracy lekarza, dostępnym w przychodni. Zgodnie z informacją przekazaną przez realizatora, w roku 2022 z usług stomatologicznych skorzystało ok. 1106 pacjentów.

W roku 2022 realizowane były programy zdrowotne:

- program szczepień przeciwko COVID 19 (finansowany przez NFZ) – szkolenie personelu w zakresie procedur dotyczących wykonywania i bezpieczeństwa szczepienia, program trwał przez cały 2022 rok, wykonano w sumie 1500 szczepień;
- programy promocji zdrowia (finansowane przez UG Nowy Duninów i NFZ) – „ Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej mieszkańców gminy Nowy Duninów w 2022 roku” dla 100 pacjentów, program obejmował kwalifikacje lekarską, indywidualny plan zabiegów, ocenę fizjoterapeuty przed i po zabiegach, 10 dni zabiegowych po 4 zabiegi dziennie, spotkanie

edukacyjne. Program cieszył się dużym zainteresowaniem i dobrą oceną mieszkańców, świadczą o tym ankiety wypełnione po zakończeniu realizacji programu. Program był realizowany od stycznia do listopada 2022.

- Program profilaktyki chorób układu krążenia – badania przesiewowe lipidogramu, poziomu glukozy, EKG, badania biometryczne, BMI u pacjentów z następujących roczników urodzenia: 1967, 1972, 1977, 1982, 1987 – program finansowany ze środków NFZ;
- program profilaktyki gruźlicy – rozpoznanie środowisk zagrożonych gruźlicą, przeprowadzenie badań ankietowych, program finansowany ze środków NFZ;
- program wczesnego wykrywania raka sutka – mammografia u 102 pacjentek, dwa terminy badania, program finansowany przez NFZ;
- program wczesnego wykrywania chorób układu oddechowego – badanie spirometryczne – program finansowany przez NFZ;
- program profilaktyki próchnicy – 6 cykli fluoryzacji dla dzieci klas I – VI szkół podstawowych, łącznie 228 dzieci, program finansowany przez NFZ;
- program profilaktyki chorób zakaźnych – szczepienia przeciwko grypie sezonowej (225 pacjentów), przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby (22 pacjentów), przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu (4 dzieci), przeciwko ospie wietrznej (5 dzieci) program finansowany przez NZOZ Rodzina (organizacja i wykonanie szczepień) i świadczeniobiorców (koszt szczepionki).

6. Uzależnienia

Problem uzależnień dotyczy głównie alkoholizmu i narkomanii. Alkoholizm to zespół uzależnienia od alkoholu, nałóg alkoholowy bądź choroba alkoholowa, która zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Część osób, mimo pomocy społecznej dalej ma problemy. Często jest to spowodowane nadużywaniem alkoholu w zastępstwie lub z braku umiejętności korzystania z pomocy. Zjawisko narkomanii natomiast wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

Z kwestią nałogu alkoholowego pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat. Problem nadużywania alkoholu przez osoby korzystające z pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia między członkami rodziny, bieda, bezrobocie,

problemy wychowawcze i przemoc fizyczna. Poza tym można wyróżnić następujące szkody u osób pijących: samozniszczenie mężczyzn i kobiet uzależnionych od alkoholu, uszkodzenie zdrowia u osób nadmiernie pijących bez klinicznych objawów uzależnienia, uszkodzenie rozwoju psychofizycznego bądź utrata możliwości kariery edukacyjnej u upijających się nastolatków. Nadużywanie alkoholu stanowi dziś bezspornie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie przez Radę Gminy - Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyższe programy adresowane są do osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem. Obejmują również swoim zakresem osoby zagrożone problemem narkomanii, dzieci i młodzież, a także wszystkich, którzy doświadczają przemocy w rodzinie. Wykonywaniem zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizacją wspomnianego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się w głównej mierze Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którą powołuje Wójt Gminy.

Źródłem finansowania zadań ww. programu są środki z budżetu Gminy pochodzące z opłat za udzielone zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, które w roku 2022 stanowiły kwotę 96 817,20 zł. Fundusze te wykorzystywane były na działania w zakresie wspierania oraz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród lokalnej społeczności. W szczególności skupiono się na wszechstronnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, edukacji społecznej, zapobieganiu spożywania alkoholu, wzbudzaniu stosownych postaw w stosunku do spożywania alkoholu bądź zażywania substancji o działaniu odurzającym poprzez organizowanie okolicznościowych spotkań propagujących zdrowy styl życia, mając na uwadze obowiązującą sytuację związaną z wystąpieniem COVID-19, a także zachowując niezbędne środki ostrożności. W zakresie swojej działalności GKRPA w roku 2022 realizowała m.in.:

- działalność wychowawczo-profilaktyczną prowadzoną w szkołach podstawowych na terenie

gminy - zapewnienie wsparcia w rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży – konkursy sportowe;

- współorganizowanie form spędzania wolnego czasu (wycieczki, „zielone szkoły”, zajęć pozalekcyjnych i zajęć sportowych dla dzieci z rodzin uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami)
- organizowanie imprez dla dzieci i młodzieży wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości;
- współorganizowanie rodzinnych spotkań integracyjnych mieszkańców - spotkania plenerowe, dzień rodziny (dzień dziecka);
- współpraca z lokalnymi stowarzyszeniami oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w zakresie organizacji okolicznościowych spotkań mieszkańców poszczególnych sołectw, połączonych z przygotowaniem regionalnych potraw i ich degustacją, propagujących zdrowy styl życia bez nałogów
- warsztaty kulinarne, rękodzieła i spotkania wigilijne;
- w zakresie przeciwdziałania narkomanii dofinansowano materiały profilaktyczne dot. rozwiązywania problemów emocjonalnych i narkomanii.

Uwzględniając powyższe, należy podkreślić, że w 2022 roku były prowadzone zróżnicowane działania w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizujące skutki już istniejących. Zarówno zapisy programu, jak i doraźne działania Komisji mają przede wszystkim na celu zapobieganie tworzeniu się zjawisk patologicznych. Ponadto wszystkie te przedsięwzięcia pozwalają na wyrabianie pozytywnych nawyków aktywnego i zdrowego stylu życia - bez szkodliwych używek, kształtując zarazem właściwe postawy społeczne.

Lata 2020-2022 wprowadziły pod wpływem pandemii w naszą rzeczywistość radykalne zmiany. Społeczna izolacja warunkuje wzrost zapadalności na różne schorzenia i zaburzenia psychiczne, co skutkuje większą podatnością na uzależnienia. Z koniecznością pozostawania w domach wiązała się nie tylko ograniczona możliwość utrzymywania kontaktów międzyludzkich, ale także dużo mniejsze możliwości podejmowania aktywności ruchowej i kontaktu z przyrodą, co stanowi kolejny niekorzystny czynnik, mający wpływ na zdrowie społeczeństwa. Działania Komisji pokazują, iż nawet w tak trudnych czasach pandemii można przeprowadzać działania integracyjne, przy zachowaniu wytycznych obowiązującego reżimu sanitarnego.

Poprzez wspieranie finansowe zróżnicowanych przedsięwzięć, służących lokalnej społeczności, Komisja ma pośrednio wpływ na kształtowanie właściwych postaw, wskazując jednocześnie osobom

młodym, pochodzącym z rodzin, w których występują członkowie rodzin z uzależnieniami, możliwość innego, normalnego zachowania i postępowania, a tym samym nie powielania szkodliwych i niewłaściwych rodzinnych wzorców zachowania.

7. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest jednym z poważniejszych problemów społecznych, o którym nie należy zapominać. Jest to tym bardziej poważny problem z powodu małej wykrywalności tego zjawiska. Zdecydowana większość aktów przemocy do jakich dochodzi, odbywa się w sferze niedostępnej dla osób z poza rodziny. Odnotowywane przypadki stosowania przemocy w rodzinie są tylko wierzchołkiem góry lodowej. Przemoc w rodzinie jest nie tylko skrywana przez fizyczną barierę ścian domu, ale również bardzo często przez opory członków rodziny do upowszechniania tej wiedzy na zewnątrz. Istniejąca bariera wstydu, strachu czy też niewiary w możliwość rozwiązania tego problemu przez wyspecjalizowane do tego placówki niezwykle utrudnia zwalczanie tej formy patologii społecznej. Nie można się jednak łudzić, iż jest to liczba odzwierciedlająca całość tego problemu. Istnieje więc ścisły związek między dokonywanymi aktami przemocy i sytuacją rodzin, w których taka przemoc istnieje. W zdecydowanej większości są to rodziny dotknięte problemem alkoholowym. Na terenie gminy Nowy Duninów działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia oraz sądu rodzinnego i karnego.

Zespół prowadzi postępowania w sprawach zdiagnozowanej przemocy w środowisku rodzinnym i działa w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. To procedura polegająca na rozpoznaniu zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych.

W celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy, zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, dostępności pomocy oraz rozwijania i usprawniania interdyscyplinarnego systemu interwencji i wsparcia rodziny dotkniętej przemocą, został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który skierowany jest do mieszkańców Gminy Nowy Duninów, w szczególności do tych uwikłanych w przemoc jako ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

8. Sytuacja osób starszych

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a gdy osoby te mieszkają razem z dziećmi to właśnie ich świadczenia emerytalne niejednokrotnie stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodziny wielopokoleniowej.

W powszechnej opinii starość postrzegana jest jako okres całkowitej degradacji, izolacji, samotności, braku uczucia i życzliwości niedołęstwa odczuwalnych dolegliwości somatycznych, postępującego uzależnienia od otoczenia, beznadziejnego i ponurego czekania na śmierć. Najczęściej sygnalizowanym przez te osoby problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Wpływ na niekorzystny stan zdrowia Polaków mają trudne warunki życia, niedociągnięcia w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o własne zdrowie.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznego: robienie niezbędnych zakupów, przygotowanie posiłku lub jego dostarczenie z punktu gastronomicznego, karmienie podopiecznego jeżeli tego wymaga, bieżące prace porządkowe w mieszkaniu podopiecznego lub części mieszkania użytkowanej przez podopiecznego, mycie naczyń, pranie ubrań i bielizny podopiecznego, palenie w piecu;
- opiekę higieniczną: pomoc w utrzymywaniu higieny osobistej podopiecznego (mycie), zmiana bielizny osobistej i pościelowej, ubranie chorego;
- pielęgnację podopiecznego: pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmiana opatrunków, zapobieganie w powstawaniu odleżyn, pomoc w ułożeniu chorego w łóżku, zmianie pozycji chorego w łóżku, pomoc w poruszaniu się chorego po mieszkaniu, zamawianie wizyt lekarza, pielęgniarki;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

- zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem: zamawianie wizyt duchownych u podopiecznego, wysyłanie korespondencji, załatwienie drobnych spraw urzędowych, wyjście z podopiecznym na spacer, dostarczenie prasy i książek.

Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Postępujący proces starzenia się populacji, zwiększający się udział osób starszych w społeczeństwie, w tym osób wymagających wsparcia oraz niewysoki status ekonomiczny seniorów, w szczególności osób samotnych to czynniki, które powodują, że usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania ze strony gminy to forma usług społecznych o coraz większym zasięgu.

Wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania osób starszych nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie całodobowej opieki w postaci umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tabela 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2016 – 2020 i odpłatność gminy za pobyt mieszkańca.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób przebywających w DPS	10	10	10	13	9
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	237 464	241 092	275 402	289 260	281 066

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Duninowie na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

W gminie Nowy Duninów podejmowane są również działania przyczyniające się do zmiany jakości życia mieszkańców 60+ t.j. umożliwiające atrakcyjne spędzanie czasu wolnego i rozwój zainteresowań a także przeciwdziałające izolacji i wykluczeniu społecznemu.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych powstał Klub „Senior+” w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+” na lata 2015-2020, który funkcjonuje od stycznia 2020 roku.

Organizacja na terenie Gminy Nowy Duninów usług na rzecz osób starszych w wieku 60+, w tym funkcjonowanie Klubu "Senior+" jest jednym z zadań priorytetowych. Utworzony w Soczewce Klub cieszy się dużym zainteresowaniem seniorów. Uczestnikom Klubu "Senior+" zagwarantowana jest możliwość nieodpłatnego korzystania z usług edukacyjnych, muzycznych, kulturalno- oświatowych, aktywności ruchowej, treningu i warsztatów kulinarnych.

9. Edukacja

Oświata i wychowanie ma ogromny wpływ na kształtowanie się infrastruktury społecznej. Aktualnie na terenie gminy Nowy Duninów funkcjonuje 1 szkoła podstawowa w miejscowości Nowy Duninów z filią w Soczewce.

Tabela 9. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2018– 2022.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Szkoła Podstawowa w Nowym Duninowie	295	283	273	282
Filia Szkoły Podstawowej w Soczewce	17	22	23	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych jednostek oświatowych.

Młodzież szkolna ma możliwość korzystania ze wsparcia finansowego w formie stypendiów.

Tabela 10. Pomoc stypendialna oraz zasilki szkolne przyznawane dzieciom i młodzieży w latach 2018 – 2022.

Stypendium socjalne	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób	76	73	63	57	35
Kwota świadczeń	74 100,00	79 041,76	90 170,33	75 791,67	65 255,44
Zasilki szkolne	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób	5	4	2	2	0
Kwota świadczeń	1280,00	1600,00	800,00	1240,00	0,00

10. Kultura

W Gminie Nowy Duninów animatorem życia kulturalnego jest Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Soczewce oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Duninowie. Prowadzą ona różnorodną działalność kulturalno – artystyczną i edukacyjną, której celem m. in. jest rozwijanie kultury lokalnej, integrowanie mieszkańców, dbanie o pamięć i szacunek dla tradycji gminy Nowy Duninów. Ponadto Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej na terenie Gminy.

Do jej podstawowych zadań należy:

- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, w tym materiałów dotyczących własnego regionu;
- udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz;
- prowadzenie działalności informacyjnej oraz popularyzacja książki i czytelnictwa;
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami i organizacjami w zakresie rozwijania czytelnictwa i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej.

11. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne rozumiemy jako ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych. W Gminie Nowy Duninów nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komenda Miejska Policji w Płocku, lokalnie Posterunek Policji w Nowym Duninowie. Działania priorytetowe dzielnicowego na terenie Gminy Nowy Duninów to przede wszystkim patrolowanie rejonu gminy, eliminacja spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych i zakłócania porządku publicznego, niedopuszczanie do popełniania wykroczeń ścisła współpraca z pracownikami socjalnymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie, przeciwdziałanie przemocy (członek Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy).

Na terenie gminy Nowy Duninów zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizują druhowie zrzeszeni w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych. Obecnie na terenie gminy działają 3 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- 1) OSP Nowy Duninów z Młodzieżową Drużyną Pożarniczą,
- 2) OSP Lipianki,
- 3) OSP Dzierżazna z Młodzieżową Drużyną Pożarniczą,

Trzy jednostki OSP wyposażone są w samochody pożarnicze. Wiodącą rolę wśród nich prowadzi Jednostka OSP Nowy Duninów, która jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego, co oznacza, że może być zadysponowana do zdarzeń o dużych rozmiarach na terenie całego województwa mazowieckiego. Jednostka posiada na wyposażeniu trzy samochody: Mercedes, Ford, Ford RANGER. Ponadto posiada łódź ratowniczą i urządzenia do wypompowywania wody, a także sprzęt do ratownictwa technicznego pozwalający na udzielenie pomocy osobom uwięzionym w rozbitych podczas wypadków pojazdach. Jednostka OSP Dzierżazna na wyposażeniu posiada jeden samochód – Ford, a OSP Lipianki są wyposażone w dwa samochody – Star i MITSUBIHI. W jednostce Ochotniczych Straży Pożarnych, działa wprowadzony system telefonicznego powiadamiania druhów o zdarzeniu, co znacząco wpływa na skrócenie czasu wyjazdu jednostek do 5 minut (w starym systemie trwało to ok.20 minut).

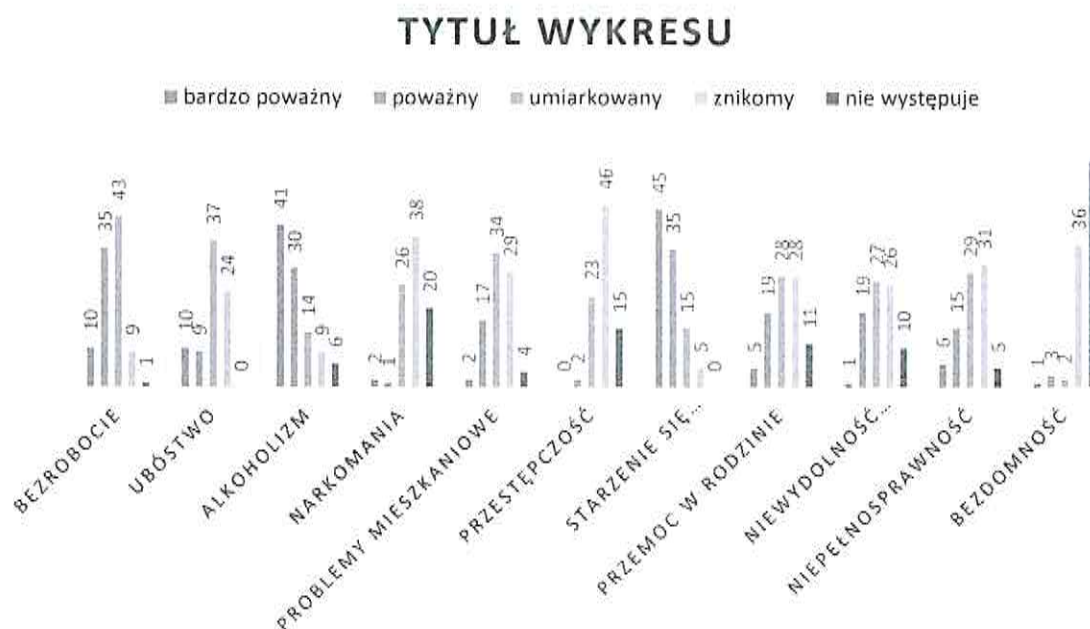
Jednostki OSP są wzywane do pożarów, wypadków drogowych, usuwania gniazd owadów niebezpiecznych oraz do usuwania skutków wichur i wypompowywania wody z zalanych pomieszczeń. Druhowie poza działaniami ratowniczymi uczestniczą w szkoleniach, międzygminnych zawodach sportowo - pożarniczych, przeglądach p.poż. gospodarstw rolnych i sieci hydrantowej. Jednostki oprócz działalności statutowej uczestniczą w licznych imprezach kulturalnych na terenie gminy Nowy Duninów i powiatu plockiego, podczas których organizują pokazy i ćwiczenia pożarnicze dla najmłodszych, zachęcając tym samym do czynnego udziału w strukturach Ochotniczej Straży Pożarnej, biorą także udział w akcjach charytatywnych.

Corocznie w budżecie gminy rezerwowane są środki na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Przeznaczone one są na : ekwiwalenty dla strażaków, koszty ubezpieczenia pojazdów i członków OSP, zakup umundurowania, materiałów i wyposażenia, wydatki związane z przeglądami okresowymi sprzętu ratowniczego itp.

IV. Wyniki badań ankietowych – diagnoza sytuacji społecznej

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Nowy Duninów posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy. W sumie do analizy przedłożono 100 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę istotności wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres z uwzględnieniem istotności problemu i podziałem na problem bardzo poważny, poważny i umiarkowany.

Wykres 1. Problemy społeczne gminy Nowy Duninów

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że istotnym problemem społecznym jest starzenie się społeczeństwa. Spośród 45% ankietowanych uznało to jako bardzo poważny problem, a 35% jako poważny. Kolejnym poważnym problemem społecznym w gminie Nowy Duninów uznanym przez ankietowanych jest alkoholizm (41% ankietowanych), przemoc w rodzinie (28% ankietowanych), bezrobocie (24% ankietowanych), niewydolność wychowawcza (23% ankietowanych).

Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że problem bezrobocia w 43% uznano jako umiarkowany, problem ubóstwa 37% ankietowanych uznało również za umiarkowany. Alkoholizm 30% ankietowanych uznało za umiarkowany a 22% za poważny. Problem narkomanii w 38% określono jako znikomy, natomiast 20% odpowiedziało że dany problem nie występuje. Problemy mieszkaniowe 34% ankietowanych określiło jako problem umiarkowany i 29% jako znikomy. Przeszłość w ocenie ankietowanych w 46% została uznana za problem znikomy, a 23% problem umiarkowany.

Starzenie się społeczeństwa jak wcześniej wspomniano uznano za bardzo poważny problem w gminie i tak odpowiadało 45% ankietowanych, jako poważny 35% a 28% jako problem umiarkowany.

Przemoc w rodzinie najczęściej ankietowanych, t.j. 28% odpowiedziało, że jest problemem znikomym, 29% ankietowanych uznało przemoc za problem umiarkowany a 19% jako problem poważny.

Niewydolność wychowawczą najczęściej ankietowanych, t.j. 26% oceniło jako problem znikomy, 27% wskazało jako problem umiarkowany a 19% jako problem poważny.

Niepełnosprawność w ocenie ankietowanych 31% uznało jako problem znikomy, a 29% jako problem umiarkowany.

Bezdomność mieszkańcy gminy Nowy Duninów w 57% uznali jako problem nie występujący a 36% jako problem znikomy.

W zakresie osób niepełnosprawnych i problemów społecznych tej grupy za najważniejsze na terenie gminy Nowy Duninów respondenci uznali brak zorganizowania form spędzania czasu – 46%, brak ofert edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych – 35%, utrudniony dostęp do usług opiekuńczo – pielęgnacyjnych - 32%, brak akceptacji w środowisku - 32%, bezrobocie – 29%, brak akceptacji w środowisku – 19,2%, izolacja rodzinna (odrzucenie) – 26%, ubóstwo i bieda 18%.

Problemy społeczne dzieci i młodzieży na terenie gminy ankietowani uznali za najważniejsze: brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży – 53% i brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 40%. Kolejnymi problemami dzieci i młodzieży uznano palenie papierosów- 36%, bezproduktywne spędzanie czasu wolnego - 34%, używanie alkoholu – 29%, przemoc rówieśnicza – 26%, brak pozytywnych wzorców i autorytetów – 26%, zaniedbania wychowawcze - 19%, ograniczony dostęp do placówek sportowych i rekreacyjnych – 14%, zażywanie narkotyków i dopalaczy 11%, zaniedbania socjalne – 6%, przemoc ze strony rodziców 6%, chuligaństwo i przestępczość – 5%.

W zakresie problemów społecznych rodzin za najważniejsze ankietowani uznali alkoholizm – 53%, w 48% niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami, nieporadność życiowa – 45%, zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych – 41%, bezrobocie – 40%, niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego – 31%, bezradność opiekuńczo-wychowawcza – 22%.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych są niski poziom umiejętności wychowawczych – 56%, niskie dochody rodziny – 53%, uzależnienia – 52%, niepełna rodzina – 26%, wielodzietność – 20%, przemoc w rodzinie – 18%, ubóstwo – 17%, niepełnosprawność/długotrwała choroba – 16%.

Ankieta odnosiła się również do seniorów, najstarszej społeczności gminy. Za najważniejsze problemy społeczne osób starszych ankietowani uznali: choroby – 65%, izolacja społeczna (samotność) – 63%, niepełnosprawność – 40%, niezdolność do samoobsługi – 36%, brak organizowania form wspólnego spędzania czasu – 30%, izolacja rodzinna (odrzucenie) – 20%, utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych – 17%, utrudniony dostęp do placówek medycznych – 11%, ubóstwo i bieda – 10%, utrudniony dostęp do placówek kulturalnych – 3% oraz brak akceptacji w środowisku – 2%.

Ankieta zawierała również pytania dotyczące potrzeb osób starszych w środowisku lokalnym. Za najważniejsze potrzeby osób starszych ankietowani wskazali w 51% - usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne, doradztwo i załatwienie spraw urzędowych – 42%, wykonywanie ciężkich prac domowych – 41%, wsparcie emocjonalne – 34%, dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania – 32%, pomoc materialna – 27%, programy zdrowotne – 25%, pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8- godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki,

zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) – 24%, możliwość uczestnictwa w klubie seniora (2 razy w tygodniu w placówce zapewniającej społeczną aktywizację obejmującą usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej – 19%, prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej, kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej – 18%. Za najmniejszą potrzebę osób starszych uznano wykonywanie wszystkich prac domowych – 5% ankietowanych.

Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym odnosiły się również do problemów społecznych w obszarze opieki zdrowotnej. Za najważniejsze problemy gminy Nowy Duninów większość respondentów (83%) uważa małą liczbę lekarzy specjalistów, następnie długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) – 41%, niechęć osób do korzystania z badań profilaktycznych – 36%, ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych – 33%, brak dostatecznej wiedzy osób w zakresie edukacji zdrowotnej – 32%, krótkie godziny przyjęć – 17%.

W opinii badanych infrastruktura edukacyjna oceniono została dobrze. Takiej odpowiedzi udzieliło 45% ankietowanych, natomiast 3 % respondentów infrastrukturę edukacyjną oceniło na bardzo dobrze. Ani dobrze, ani źle odpowiedziało 42% badanych, a oceniło jako źle 8%. Ilość przedszkoli i szkół w gminie 35% osób uznało za wystarczającą, a za niewystarczającą – 36%.

Spośród 44% ankietowanych nie wie czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, 11% badanych odpowiedziało, że oferta jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, a 48% ,że oferta nie jest dostosowana do osób niepełnosprawnych.

Według ankietowanych, głównymi problemami społecznymi w obszarze edukacji jest brak żłobków – 52%, niedostateczne wsparcie psychologiczno – pedagogiczne- 50%. niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 44%, brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 42%, Za niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego opowiedziało się 38 % respondentów.

W zakresie sportu i kultury ankietowani odpowiadali następująco. Na zadane pytanie, czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych , 51% odpowiedziało, że tak , za niewystarczającą liczbę obiektów rekreacyjnych i sportowych odpowiedziało 19%.

Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym 69% badanych odpowiedziało, że tak , natomiast 15%, że nie. Na pytanie, czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących wydarzenia kulturalne, 38% respondentów uznała, że tak , natomiast 28% odpowiedziała, że nie ma wystarczającej liczby obiektów obsługujących wydarzenia kulturalne. Na zadane pytanie, czy organizacje samorządowe angażują się społecznie, 56% ankietowanych odpowiedziało, że tak, natomiast 10% odpowiedziało, że nie.

Za najważniejsze na terenie gminy problemy społeczne w obszarze sportu i kultury respondenci uznali: niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic – 47% respondentów, niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży- 41%, brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych i zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – po 51% , brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową- 25%, nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu – 43%.

Podsumowując wyniki badań ankietowych za najważniejsze problemy społeczne gminy Nowy Duninów należy uznać: starzenie się społeczeństwa, alkoholizm, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz niewydolność wychowawczą i w stosunku do tych wiodących problemów należy podejmować odpowiednie działania celem ich niwelowania.

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmocnieniu,
- „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej i które niewyeliminowane będą ją osłabiać,
- „szans” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych,
- „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej, – działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących, – współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, – dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, – wykwalifikowana i kompetentna, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej, – dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagoga szkolnego, – otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, – ogólnie dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie bezrobocia, uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych problemów dotyczących mieszkańców, – oferty sportowe i kulturalne oraz baza lokalowa, – dostępność gminnych obiektów sportowych, – funkcjonowanie na terenie gminy placówek ochrony zdrowia, – wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, – niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin, – niewystarczający system współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, – mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny, – istnienie szarej sfery zatrudnienia, – brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych, – niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, – brak żłobka, – brak mieszkań chronionych i socjalnych,
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> – wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej, – regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, – zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, – wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, – utrzymanie stanowiska pracy asystenta rodziny, – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, – możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych, – prospołeczna polityka państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – preferowanie konsumpcyjnego stylu życia, – osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, – niekorzystne zjawiska demograficzne, – brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia, – niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości, – niechęć pozyskiwania środków na realizację projektów miękkich z zakresu polityki społecznej wynikająca z trudności w ich realizacji, – brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, – rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych, – uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”.
---	---

Wymieniony powyżej katalog nie wyczerpuje wszystkich istniejących możliwości, wskazuje jedynie najważniejsze obszary, które należy wziąć pod uwagę i które mogą mieć istotny wpływ na planowanie i realizację celów strategicznych.

VI. Założenia strategiczne

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT założono, że najbliższy okres wprowadzania zmian społecznych na terenie Gminy Nowy Duninów może zaowocować ograniczeniem skutków zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Opracowane w niniejszej Strategii prognozy pokazują w jakim kierunku należy prowadzić zmiany, aby działania strategiczne przyniosły jak najlepsze rezultaty oraz jak efektywnie zarządzać zmianą społeczną, aby wszystkim mieszkańcom Gminy Nowy Duninów żyło się lepiej.

1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a działania w najwyższym stopniu zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w samodzielnym i konstruktywnym rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Wdrożenie Strategii spowoduje:

- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego najuboższych mieszkańców Gminy,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, umożliwiającego zaspokajanie najpilniejszych potrzeb, w tym potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób chorych, starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców wchodzących w wiek senioralny, samotnych i niewydolnych funkcjonalnie do domu pomocy społecznej,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- umożliwienie dzieciom wychowywania się w rodzinach biologicznych, w dogodnych warunkach dla rozwoju i przygotowania do dorosłości.

Osiągnięcie prognozowanych rezultatów będzie możliwe przy zaangażowaniu samorządu Gminy Nowy Duninów, instytucji publicznych, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej Gminy.

Prognozowane zmiany powinny sprzyjać włączeniu społecznemu, umożliwiać integrację społeczną, zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji oraz spowodować poprawę jakości życia mieszkańców Gminy.

VII. Adresaci Strategii

Zadaniem władz Gminy Nowy Duninów jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z różnych przyczyn nie są w stanie samodzielnie włączyć się w działania podnoszące warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie

tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki.

Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: pomocy społecznej, sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury i ochrony zdrowia. Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Nowy Duninów, którzy wymagają wsparcia i pomocy w odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VIII. Cel główny Strategii

Celem Strategii jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, a także rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji społecznej. W oparciu o diagnozę oraz rozpoznane problemy społeczne Gminy celem głównym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030 jest:

„Zapewnienie mieszkańcom Gminy Nowy Duninów dogodnych warunków do rozwoju, wzmocnienie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji”.

Powyższy cel Strategii obejmuje wszystkie jej obszary problemowe i adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia pozostają w gestii zainteresowania samorządu terytorialnego.

IX. Cele strategiczne

W związku z osiągnięciem głównego celu Strategii zostały wyznaczone cele strategiczne, które obejmują różnorodne obszary działań na rzecz mieszkańców Gminy Nowy Duninów. Poniżej zdefiniowano cele strategiczne. Należą do nich:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,
- 2) przeciwdziałanie bezrobociu,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

- 3) zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym,
- 4) wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania.
- 5) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 6) przeciwdziałanie uzależnieniom.

Poniższa tabela przedstawia cele szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów oraz działania niezbędne do realizacji celów, podmioty odpowiedzialne za ich realizację a także terminy realizacji.

Tabela 11. Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030

Lp.	<i>Cel strategiczny</i>	<i>Działania niezbędne do realizacji celu</i>	<i>Podmioty odpowiedzialne za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych	przyznawanie świadczeń finansowych	GOPS	na bieżąco zgodnie z potrzebami
		organizacja i zapewnienie dożywiania	GOPS	na bieżąco zgodnie z potrzebami
		udzielanie pomocy rzeczowej i w naturze	GOPS	na bieżąco zgodnie z potrzebami
		zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia	GOPS	w zależności od potrzeb oraz możliwości finansowych
		Zapewnienie źródeł finansowania świadczeń i innych form wsparcia	Samorząd Gminy	na bieżąco zgodnie z potrzebami

		wdrażanie osłonowych programów i projektów socjalnych oraz inne działania w zależności od rozpoznanych potrzeb	Samorząd Gminy, GOPS, inne podmioty	w zależności od potrzeb
2.	Przeciwdziałanie bezrobociu	wzmacnianie potencjału kompetencyjnego osób bezrobotnych	GOPS, PUP, podmioty, którym zlecono realizację zadań	na bieżąco
		tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze usług społecznych	GOPS, PUP, pracodawcy	na bieżąco
		inicjowanie prac społecznie użytecznych na terenie gminy	Samorząd Gminy, GOPS, PUP	na bieżąco
		organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych na obszarze gminy	Samorząd Gminy, GOPS, PUP	na bieżąco
		współpraca z lokalnymi podmiotami gospodarki w zakresie pośrednictwa w zatrudnieniu osób bezrobotnych	Samorząd Gminy, GOPS, PUP, pracodawcy	na bieżąco
		opracowywanie i wdrażanie lokalnych programów w zakresie likwidacji bezrobocia i aktywizacji osób pozostających bez pracy	GOPS, PUP i inne podmioty	na bieżąco
3.	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym	rozwój zróżnicowanych usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	Samorząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty	na bieżąco, w miarę możliwości finansowych
		organizowanie i prowadzenie dziennych form wsparcia seniorów	Samorząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty	na bieżąco
		kierowanie do domów pomocy społecznej	GOPS	na bieżąco

		wspieranie form aktywizacji osób starszych	Samorząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych
		inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym oraz niepełnosprawnych	Samorząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty	na bieżąco
4.	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania	inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych mających na celu wzmocnianie roli rodziny, w tym programu wspierania dzieci i rodzin na terenie gminy	GOPS (pracownicy, socjalni i asystent rodziny), organizacje pozarządowe, szkoły i inne podmioty	na bieżąco na bieżąco, zgodnie z programem wspierania rodziny
udzielanie wsparcia w formie asystenta rodziny		GOPS	na bieżąco, w zależności od potrzeb	
korygowanie nieprawidłowych postaw rodzicielskich		GOPS, Szkoły, Zespół Interdyscyplinarny, inne podmioty	na bieżąco	
udzielanie poradnictwa specjalistycznego, pedagogicznego, prawnego i psychologicznego rodzinom dysfunkcyjnym		GOPS, Szkoły, PCPR, Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna, inne podmioty świadczące pomoc specjalistyczną dla rodzin i dzieci	na bieżąco	
współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej		Samorząd Gminy i GOPS	na bieżąco	
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar	Samorząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja	na bieżąco
prowadzenie działań określonych procedurą Niebieskie Karty		GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja	na bieżąco	

		<p>prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy oraz form przeciwdziałania przemocy</p>	<p>GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Szkoły</p>	<p>na bieżąco</p>
		<p>udzielanie specjalistycznego poradnictwa rodzinom, w których występuje przemoc</p>	<p>GOPS, organizacje pozarządowe działające w obszarze przemocy</p>	<p>na bieżąco</p>
6.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	<p>opracowanie i realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</p>	<p>Samorząd Gminy, GOPS, GKRPA, Policja, Szkoły, organizacje pozarządowe</p>	<p>corocznie</p>

środki z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej przekazywane na realizację programów

X. Źródła finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii

Jednym z warunków umożliwiających realizację celów zawartych w Strategii jest zapewnienie jej finansowania. Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała także od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów jej realizacji. Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

XI. Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii

Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Duninów.

Monitoring realizacji celów strategicznych prowadzony będzie na bieżąco. Corocznie w okresie sprawozdawczym Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w składanym sprawozdaniu z działalności GOPS będzie informował Radę Gminy o stanie realizacji celów i zadań wynikających z niniejszej Strategii, stosownie do treści art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Monitoring i ewaluacja realizacji Strategii służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane. Długotrwały charakter planowania strategicznego wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, społecznych i ich uwzględniania w tym dokumencie.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów Strategii. Celem ewaluacji jest doskonalenie działań podejmowanych w jej ramach. Z prowadzonej ewaluacji może wyniknąć również potrzeba przeprowadzenia aktualizacji Strategii w celu dostosowania jej do zmienionych uwarunkowań prawnych, społeczno gospodarczych i.t.p.

Sformułowane w dokumencie działania, niezbędne do osiągnięcia celów strategicznych będą wdrażane przez wyznaczone podmioty odpowiedzialne za ich realizację, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Celem wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji osób i rodzin oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego samodzielne poradzenie sobie z pojawiającymi się problemami i trudnościami. Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażując sferę gospodarczą i społeczną. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania problemów społecznych (przedstawiciele władzy lokalnej, pomocy społecznej, oświaty, kultury, zdrowia, organizacje pozarządowe, i.t.p.).

Do oceny stopnia wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i współdziałających w jej realizacji. Wskaźniki dla szczegółowych celów strategicznych ustalono w taki sposób, aby zmianę można było

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

obserwować w corocznym raporcie sprawozdawczym. Szczegółowy wykaz wskaźników przypisanych poszczególnym celom zawiera zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 12. Wskaźniki realizacji celów strategicznych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030

L.p.	Cel strategiczny	Wskaźniki realizacji celów
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych	1) liczba osób, którym przyznano zasiłki pieniężne w roku kalendarzowym, 2) liczba osób objętych dożywianiem, 3) wysokość środków przeznaczonych na świadczenia pieniężne dla osób uprawnionych do świadczeń w roku budżetowym. 4) wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie dożywiania w skali roku, 5) liczba projektów i programów osłonowych pomocy społecznej w skali roku, 6) liczba osób objętych projektami i programami osłonowymi w skali roku, 7) liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia, 8) liczba osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny.
2.	Przeciwdziałanie bezrobociu	1) liczba osób skierowanych do pracy w ramach prac społecznie użytecznych lub innych form zatrudnienia wspieranego, 2) liczba osób objętych programami we współpracy z Urzędem Pracy, 3) liczba osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.
3.	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym	1) liczba osób objętych pomocą usługową, 2) liczba zatrudnionych opiekunek środowiskowych, 3) liczba godzin świadczonych usług, 4) liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej, 5) liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia, 6) liczba inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych.

4.	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba rodzin objętych kompleksowym wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej, 2) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, 3) liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy,
		<ul style="list-style-type: none"> 4) liczba zatrudnianych asystentów rodziny, 5) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 6) wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w systemie pieczy zastępczej.
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba założonych Niebieskich Kart w roku kalendarzowym, 2) liczba powołanych grup roboczych, 3) liczba osób dotkniętych przemocą, 4) liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym w związku z przemocą, 5) liczba inicjatyw informacyjno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, 6) liczba wniosków o ściganie sprawców przemocy lub podjęcie innych działań.
6.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	<ul style="list-style-type: none"> 1) liczba osób objętych działaniami GKRPA, 2) liczba osób objętych programami i projektami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, 3) liczba osób skierowanych do Zakładów Leczenia Uzależnień, 4) liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 5) liczba inicjatyw społecznych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych priorytetów. Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023 – 2030

w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który ma służyć wspólnej misji, jaką jest silna i zintegrowana społeczność lokalna gminy Nowy Duninów, która dąży do możliwości rozwoju osobistego i zawodowego oraz aktywnego przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Istotne znaczenie w realizacji Strategii mają partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Poprzez cele oraz działania zawarte w dokumencie, pomoc ma dotrzeć do najbardziej potrzebujących. Określony w ten sposób kształt Strategii otwiera instytucjom niepublicznym wiele możliwości, nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia zawiera cele strategiczne i działania niezbędne do realizacji danego celu, podmioty odpowiedzialne za realizację i terminy realizacji. Opracowany dokument jest Strategią długookresową – do 2030 roku.

Założeniem jej jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Nowy Duninów dogodnych warunków do rozwoju, wzmacnianie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy, w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przeciwdziałanie bezrobociu, zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie uzależnieniom.

Opracowanie niniejszej Strategii ma posłużyć lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Nowy Duninów.

Spis tabel i wykresów:

Tabele:

Tabela 1. Struktura liczby mieszkańców ze względu na płeć w latach 2018 – 2022.....	12
Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2018 – 2022.....	12
Tabela 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2018 – 2022.....	15
Tabela 4. Powody przyznania pomocy w latach 2018 – 2022.....	17
Tabela 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Duninowie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.....	20
Tabela 6. Stopa bezrobocia w gminie Nowy Duninów w porównaniu z województwem mazowieckim i Polską.....	23
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018 – 2022.....	25
Tabela 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2018 – 2022 i odpłatność gminy za pobyt mieszkańca.....	31
Tabela 9. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2018– 2022.....	32
Tabela 10. Pomoc stypendialna przyznawana dzieciom i młodzieży w latach 2018 – 2022.....	32
Tabela 11. Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030.....	44
Tabela 12. Wskaźniki realizacji celów strategicznych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030.....	49

Wykresy:

Wykres 1. Problemy społeczne gminy Nowy Duninów.....	35
Ankieta	53

Załącznik nr 1
do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Nowy Duninów na lata 2023-2030

ANKIETA

WYPACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWY DUNINÓW

Szanowni Mieszkańcy Gminy Nowy Duninów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia i programy sprecyzują i zweryfikują najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określą sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

UWAGA! ANKIETA JEST ANONIMOWA!

Metryczka (wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń/uczennica rolnik/rolniczka przedsiębiorca pracownik umysłowy
 pracownik fizyczny emeryt/rencista bezrobotny inny (jaki?)
.....

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

1. Jak ocenia Pan/Pani istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania?

Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień

Wyszczególnienie	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholizm					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					
Niewydolność wychowawcza					
Niepelnosprawność					
Bezdomność					

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie wybranych odpowiedzi.

- Brak akceptacji w środowisku
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- Brak ofert edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Brak zorganizowania form spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Bezrobocie
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo- pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- Inne:.....

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Przemoc rówieśnicza
- Zaniedbania wychowawcze
- Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- Używanie alkoholu
- Palenie papierosów
- Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- Chuligaństwo i przestępczość
- Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Ograniczony dostęp do placówek sportowych i rekreacyjnych
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Inne:.....

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne:.....

5. Jakie Pana/Pani zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych? Można wybrać kilka odpowiedzi.

- Ubóstwo
- Niski poziom umiejętności wychowawczych
- Uzależnienia
- Przemoc w rodzinie
- Wielodzietność
- Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- Niskie dochody
- Niepełna rodzina
- Inne:.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/Pani, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca?

- Tak
- Raczej Tak
- Raczej Nie
- Nie
- Trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Niepełnosprawność
- Choroby
- Niezdolność do samoobsługi

- Brak zorganizowania form wspólnego spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Brak akceptacji w środowisku
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- Inne:.....

**8. Jakie są według Pana/Pani główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?
Można wybrać kilka odpowiedzi**

- Pomoc materialna
- Wykonywanie ciężkich prac domowych
- Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej.
- Usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne
- Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- Wykonywanie wszystkich prac domowych
- Wsparcie emocjonalne
- Programy zdrowotne
- Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8- godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (2 razy w tygodniu w placówce zapewniającej miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) i rekreacyjnej
- Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- Inne:.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. **Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.**

- Długie oczekiwanie w kolejce
- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- Krótkie godziny przyjęć
- Mała liczba lekarzy specjalistów
- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Inne:.....

EDUKACJA

10. **Jak ocenia Pan/Pani infrastrukturę edukacyjną w gminie?**

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Ani dobrze, ani źle
- Źle

11. **Czy ilość przedszkoli i szkół w gminie jest wystarczająca?**

- Tak
- Nie
- Nie wiem

12. **Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?**

- Tak
- Nie
- Nie wiem

13. **Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.**

- Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego

- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak żłobków
- Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- Inne:.....

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- Tak Nie
- Nie wiem

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomoc potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic- brak systematycznych działań
- Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych
- Inne:.....

19. Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu.

Twoja odpowiedź:

.....
.....
.....

20. Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej.

Twoja odpowiedź:

.....
.....
.....
.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

WŁÓDNICZĄCY RADY GMINY
NOWY DUMINÓW
A. Pietrzak
Andrzej Pietrzak